

magánvállalatot óhajtotta néhány tőkepénzessel végrehajtani, és engem is akartak részesíteni, mint a szabályozás szellemi szerzőjét. A szabályozási tervet én dolgoztam ki, és benyújtottuk a városhoz. A város ezt a szabályozást elfogadta, de a végrehajtást magának tartotta fenn, illetőleg megbízta az építőtársaságot, és a haszonból 40% részesedést biztosított magának. Az utca megnyitása után keletkezett 4 háztelekből az építőtársaság három házat maga épített be, a negyediket pedig, a Deák utca és az új Bécsi utca sarkán, eladta a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnak, 1650 frt/négyszögölenkénti árral. Ez volt annak idején a legdrágább telek, mely Budapesten eladatott.

MOKTÁR
színház (Budapest,
Deák Ferenc u.)

A Takarékpénztár megbízott engem és az építőtársaságot tervek készítésével. A zsűri az én tervemet ajánlotta kivitelre, de mivel Kunig József a Takarékpénztár elnöke és Mendl István igazgatósági tag az építőtársaságnál is érdekelve voltak, és utóbbi az építés végrehajtására is előnyös ajánlatot tett, utób-

bira bízták a kivitelre. Évekkel később, mikor a Deák utcai szomszéd házat is megvette a Takarékpénztár és az épületet ki kellett egészíteni, reám bízták a munkát, és akkor a régibb sarokházat is alaposan át kellett alakítani.

BESZÉD

1900. ÉV FEBRUÁR HÓ 18-ÁN, A TAKARÉKPÉNZTÁRI BANKETTEN
LANG LAJOSRA MONDOTT TOAST.

A beszéd, inkább a toasztozás művészete egy tekintetben hasonlít az architektúrához.

A legtöbb ember t. i. sok szót használ gondolatainak kifejezésére és mégsem tudja azt a hatást elérni, mint a beszéd azon mestere, aki kevés szóval fejezi ki érzelmeit és megpengeti szívünk húrjait.

Épp így az építészetben is! A legtöbb modern ház kiaknázza a művészi formák tárházát – bőbeszédűek – és mégsem hatnak ránk úgy, mint egy egyszerű, kevés eszközzel, de nemes arányokban létesített palota.

A beszéd művészetének egyik kiváló mesterére kívánom poharamat emelni, akinek ékesszólását épp oly szívesen és áhitattal hallgatjuk, mint ahogy például egy florenzi palotát nézünk, és érzékeinkre hatni engedjük.

Biztos vagyok abban, hogy mindannyian velem egy véleményen vannak és velem lelkesülnek, amikor Lang Lajos önagyságára emelem poharam.

Csala, Kégl-kastély

Ugyanakkor az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár is engem és Weber Antalt hívott fel a Dorottya és Wurm utca saroktelken egy székház építésére tervet készíteni.⁵⁵ A juror Hansen volt, aki Webernek ítélte oda a pálmát.

Ebben az esztendőben ismerkedtem meg Kégl György úrral,⁵⁶ aki megbízott, hogy az Andrássy úton vásároljak számára telket, és készítsék kétemeletes házra tervet, melyben az első emelet családjának lakását tartalmazza. Az Izabella utca sarkán levő telket választottam, amely akkor 150 frt-ba került négyszögölenként. A ház elkészült, de a család sohasem vette igénybe az első emelet úri lakását, hanem bérbe adta Pejacsevich Pálné grófnőnek. Ugyanakkor megbízott Kégl, hogy csalai Fejér megyei birtokán építendő kastélyhoz készítsék tervet. Sok fáradságba került, míg Kégl-nével megállapodhattam a beosztás tekintetében, de végre sikerült képtelen kívánságaitól elterelni és tervemet elfogadtatni. Két év leforgása alatt felépült a kastély, egy kis kápolnával a parkban, és az istálló épületek csoportjával.

Kégl nagyon meg volt elégedve, és gavallér ember lévén, a végelszámolásnál a megállapított honoráriumon felül még 10 000 frt-ot adott, hogy legnagyobb elismerésének adjon kifejezést. Haláláig mindig érezte velem jóakarátát és szimpátiáját. Minden húsvétkor bárányt küldött, egyszer két szép pej lóval ajándékozott meg, és névnapjaimkor soha sem mulasztotta el jó kívánságait kifejezni.

Meglehet, hogy az irántam tanúsított figyelem és barátság egy eseményből származott, amely majdnem szerencsétlenül végződött. Egy alkalomkor t. i. a Velencei tavon Dinnyés körül kacsavadászat volt, amelyre én is meghívattam, és Kégl, amikor csónakom a nádasból kijött, egy kacsára lőtt anélkül, hogy meglátott volna. A lövés csónakunk irányában engem és az evezőst találta. Nekem egy sörét megrepszettette ajkamat, és egy fogat törött ki, de az evezős rosszabbul járt, mert több darab sörét fúródott testébe, de ezek sem voltak veszélyesek.

Kégl számára még később is építettem saját házam mellett egy háromemeletes bérházat, melyet leányainak ajándékozott.

*Kégl ház a Döbren-
tei utca 8.-ban*

*Kégl György képmása a Döbren-
teai házon*

(A SZOMBATHELYI VÁROSHÁZA ÉS
MEGYEHÁZA TERVEZÉSE)

1876-ban meghívást kaptam Szombathelyre, ahol városházat és színházat akartak építeni. Ott ismerkedtem meg Széll Kálmánnal, és öccsével, Széll Ignáccal,⁵⁷ aki akkor Vas megyei alispán volt. Széll Kálmán azonnal meghívott rátóti birtokára, mert régi kúriáját átépíteni, illetőleg új kastélyt szándékozik építeni. Rátóton sok szép napot töltöttem Széll Kálmán és neje, valamint sógora, Vörösmarty Béla⁵⁸ társaságában. A régi kúria helyére egy modern emeletes kastély épült toronnyal, és csak a konyha traktusa maradt a régi. Az elrendezés némi nehézséggel járt, mert a ház közvetlen szomszédságában egy topolya fa állott, melyet meg kellett tartani, mivel ezt Deák Ferenc ültette. Állítólag Deák egy megvadult bikát kergetett el a frissen szakított topolya-ággal, amelyet aztán a földre szúrt, és miután az ág kihajtott, meghagyták, míg terebélyes

A rátóti Széll
Kálmán-kastély

fává nőtt. Széll Kálmán ez időtől kezdve mindig jóakaróm maradt, egész máig.

Szombathelyen pedig egy színház építő bizottság alakult, mely társadalmi úton akarta az anyagiakat gyűjteni egy színház építésére. A gyűjtés eredménye azonban megközelítőleg sem fedezte a felmerülő építési költségeket, és mivel a városi hatóság is városház építési tervvel foglalkozott, és a főtéren egy elegendő nagy telek állt rendelkezésre mindkét épület felvételére, a színház ügyét is a város vette kezébe, és megbízott, hogy a két célnak megfelelő közös épületet tervezek. Tervem el lett fogadva, és az építés azonnal megindult. A színház szerény méretekből 300 látogatónak megfelelő, de díszesen kiképzett nézőtérrel rendelkezik. A városházától belső beosztásában egészen el van különítve, és csak a homlokzat egységes. Ez teljesen kielégítette az akkori viszonyok szerint Szombathely és környezetének intelligenciáját, és nagy tetszésben részesült.

A szombathelyi
városháza Szombathely,
Berzsenyi tér
(Megsemmisült)